

WIESŁAW HAP

JASIELSKA FEDERACJA REGIONALNYCH TOWARZYSTW KULTURY

Powstała 26 lutego 1997 r. Pół roku później, 24 sierpnia odbył się I jej zjazd, podczas którego wybrano władze. Prezesem został mgr Wiesław Hap.

Zjazd stał się uwieńczeniem wielomiesięcznej społecznej pracy działaczy Stowarzyszenia Miłośników Jasła i Regionu Jasielskiego z jego prezesem Henrykiem Zychem na czele. Federacja skupia 842 członków z 11 wchodzących doń organizacji. Są to: Stowarzyszenie Miłośników Jasła i Regionu Jasielskiego, Stowarzyszenie Miłośników Skołyszyna i Okolicy, Towarzystwo Animatorów Kultury „Kolejarz” w Jasle, Towarzystwo Przyjaciół Biecza, Tarnowieckie Towarzystwo Ekologiczne, Towarzystwo Miłośników Krempnej i Okolicy, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Tarnowieckiej, Stowarzyszenie Miłośników Lipinek i Okolicy, Stowarzyszenie Miłośników Dębowca i Okolicy, Towarzystwo Miłośników Żmigrodzczyzny oraz Społeczno-Kulturalne Towarzystwo Przyjaciół Trzciny.

Federacja wydaje czasopismo *Region Jasielski*, poruszające m.in. tematykę historii, kultury i dokonań społeczności lokalnej. Nawiązano współpracę z radiem „FAN-FM” Jasło, które nadało kilka audycji promujących działalność towarzystw regionalnych. Efektem pracy Rady Programowej Federacji stał się program działania JFRTK. Skupia on zadania na kilku płaszczyznach: ochrony i propagowania dziedzictwa kulturowego regionu, rejestracji i dokumentacji zabytków oraz miejsc pamięci narodowej, rejestracji obecnych i byłych twórców oraz zespołów ludowych, propagowaniu rozwoju agroturystyki oraz prowadzeniu działalności wydawniczej, rozszerzającej wiedzę o regionie. Program działania Federacji nakreślono dwufazowo — do końca 1998 r. i do końca 2000 roku.

Obecnie działania JFRTK koncentrują się na tworzeniu „Banku

danych o dziedzictwie kulturowym regionu”, w czym dużą pomoc okazuje Muzeum Regionalne w Jasle, organizowaniu na terenie gmin Szkolnych Kół Młodych Miłośników Regionu, przygotowaniu publikacji pt. *Ziemia jasielska naszą małą ojczyzną*. W najbliższych planach Federacji znajduje się zorganizowanie dla młodzieży konkursu wiedzy o regionie oraz przygotowanie sesji popularnonaukowej nt. *Szkółka a regionalizm*. W celu jeszcze ściślejszego zintegrowania społeczności lokalnej przewiduje się zorganizowanie w jednej z gmin ziemi jasielskiej festynu prezentującego dorobek kulturalny i społeczno-gospodarczy poszczególnych gmin regionu. W zakresie opieki nad miejscami pamięci narodowej nawiązano współpracę z Komendą Hufca ZHP.

Wszystkie działania JFRTK ukierunkwane są na ochronę i kreację dziedzictwa kulturowego oraz historycznego małej ojczyzny, jaką jest region jasielski. Ostatnio JFRTK zorganizowała finał konkursu literackiego rozpisanego wśród młodzieży szkolnej *Moja Mała Ojczyzna*, w którym wzięło udział kilkadziesiąt chłopców i dziewcząt. Wydano też tomik z nagrodzonymi utworami.

STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW JASŁA I REGIONU JASIELSKIEGO

38–200 Jasło, ul. Kołłątaja 1 (JDK), tel. (0–13) 44–647–22

Założone w 1965 roku, liczy 264 członków zwyczajnych, 13 członków honorowych, 10 zbiorowych członków wspierających oraz 230 członków zrzeszonych w dziesięciu szkolnych kołach Młodych Miłośników Jasła i Regionu. Prezesem jest Henryk Zych — Jasło, ul. Wyspiańskiego 16 tel. (0–13) 44–637–46. Stowarzyszenie nie posiada własnego lokalu, korzysta z siedziby w Jasielskim Domu Kultury.

Działalność Stowarzyszenia prowadzona jest w sekcjach problemowych o szerokim zakresie zainteresowań: ochrona zabytków, popularyzacja historii i dnia dzisiejszego Jasła i regionu, integracja społeczności lokalnej, wprowadzanie tematyki regionalnej do programów nauczania, działalność wydawnicza itp.

Sukcesem ostatnich trzech lat pracy Stowarzyszenia jest pozyskanie członków wspierających oraz utworzenie w 10 szkołach na terenie Jasła kół MMJiR. Ich opiekunami są nauczyciele-członkowie Stowarzyszenia.

Realizacja projektu „Integracja społeczności lokalnej” przyniosła efekt w postaci utworzenia towarzystw regionalnych we wszystkich niemal gminach regionu i skupienie ich w Jasielskiej Federacji RTK, będącą platformą wspólnego działania.

Najbardziej aktywną działalność wykazuje Stowarzyszenie w zakresie wydawniczym. W ostatnim dwóch latach ukazało się 34 pozycje o tematyce regionalnej, wśród których na szczególną uwagę zasługuje album *Jaśło — zburzone nienawiścią — wydzwignięte pracą*, przyjęty z dużym uznaniem przez odbiorców. Ewenementem wydawniczym jest seria *A-B-C regionu jasielskiego*, przeznaczona dla szkół wprowadzających tematykę regionalną do programu nauczania.

Stowarzyszenie współpracuje z licznymi placówkami kultury i oświaty. Wspólnie z MDK organizuje doroczne Turnieje Wiedzy o Jaśle i konkurs fotograficzny *Jaśło — moje miasto*. Od kilku lat, przy współpracy z Dyrekcją Zespołu Szkół Ekonomicznych w Jaśle jest organizatorem Letniego Obozu Języka Angielskiego dla 40 uczestników z terenu woj. krośnieńskiego. Zajęcia konwersacyjne na obozie prowadzą nauczyciele z cenzusem akademickim z USA lub Anglii.

Stowarzyszenie jest też wydawcą czasopisma społeczno-kulturalnego *Region Jasielski*.

Jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK oraz członkiem Europejskiego Ruchu Odnowy Wsi i Małych Miast — SP ECOVAST.

STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW SKOŁYSZYNA I OKOLICY

38-242 Skołyszyn (Urząd Gminy), tel. CT-62

Założone w 1986 roku. Liczba członków 58. Prezesem od 1986 jest Edward Wojtuń, zam. Skołyszyn—Lisówek 185, tel. CT-77. Lokal dla Stowarzyszenia udostępnia Urząd Gminy w Skołyszynie.

Stowarzyszenie w swej ponad 10-letniej działalności:

- utrzymuje stałe kontakty z rodakami i sympatykami gminy w kraju i za granicą,
- chroni zabytki przeszłości i miejsca pamięci narodowej oraz cmentarze z I wojny światowej,
- organizuje okolicznościowe imprezy i spotkania z twórcami kultury i autorami książek o regionie,

— współpracuje ze szkołami na terenie gminy, prowadzi ożywioną działalność wydawniczą; do chwili obecnej ukazało się już ponad 10 publikacji związanych z regionem.

Stowarzyszenie jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z czasopismem *Region Jasielski*.

TOWARZYSTWO ANIMATORÓW KULTURY „KOLEJARZ”

38-200 Jasło, ul. Kościuszki 30, tel. (0-13) 44-640-44

Założone w 1993 roku, liczy 56 członków. Prezesem jest Michał Rymarz, zam. Jasło, ul. Konopnickiej 40, tel. 44-659-51. Towarzystwo dysponuje własnym lokalem w Domu Kultury „Kolejarz” w Jaśle.

Prowadzi chór męski „Echo” i orkiestrę dętą PKP. Kontynuuje szeroko zakrojoną działalność kulturalną. Uczestniczy we wszystkich ważniejszych uroczystościach państwowych, regionalnych i kościelnych, a także wydarzeniach okazjonalnych. Wspomniane zespoły są laureatami wielu konkursów regionalnych i ogólnopolskich. Cieszą się dużym uznaniem i sympatią społeczności Jasła i regionu.

Towarzystwo jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ BIECZA

38-250 Biecz, ul. Kromera 3 (Muzeum Regionalne), tel. CT-93

Towarzystwo działa od 1993 roku, liczy 52 członków. Prezesem jest Józefa Karolina Wantuch, zam. w Bieczu, ul. Kazimierza Wielkiego 37/28, tel. CT-51.

Towarzystwo wydaje okazjonalnie czasopismo *Terra Biecensis*, organizuje odczyty, prelekcje, wystawy itp. o tematyce historycznej. Inicjuje przedsięwzięcia mające na celu ochronę zabytków i pomników przyrody. Wprowadza tematykę regionalną do miejscowych szkół oraz współpracuje stale z ZHP i placówkami kultury w mieście.

Jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z redakcją czasopisma *Region Jasielski*.

TARNOWIECKIE TOWARZYSTWO EKOLOGICZNE

38-204 Tarnowiec (Urząd Gminy), tel. (0-13) 44-613-92

Założone w 1995 roku, liczy 23 członków. Prezesem jest Henryk Koerner, zam. Tarnowiec 304, tel. 44-613-18. Lokal udostępnia Urząd Gminy.

Towarzystwo swym społecznym działaniem pragnie przeciwstawić się degradacji naturalnego środowiska oraz chronić pomniki przyrody. Cele te osiąga przez działalność informacyjną, wychowawczą, organizowanie odczytów, pogadanek i konkursów.

Aktywną działalność w tym zakresie prowadzi Towarzystwo wśród młodzieży szkolnej. Gromadzi literaturę i kasety wideo o tematyce ekologicznej na potrzeby Międzyszkolnego Koła Młodych Ekologów w Tarnowcu.

Towarzystwo jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z czasopismem *Region Jasielski*.

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW KREMPNEJ I OKOLICY

38-200 Krempna 46, tel. CT-18

Założone w 1996 roku, liczy 26 członków. Prezesem jest Jan Pawluś, zam. Jasło, ul. Szkolna 26/19, tel. d. (0-13) 44-655-06. Lokal udostępnia Szkoła Podstawowa w Krempnej.

Towarzystwo, pomimo krótkiego okresu istnienia, notuje cenne osiągnięcia. Przez swoich członków nauczycieli wprowadza tematykę regionalną do programów nauczania w szkołach, organizuje ciekawe konkursy wiedzy regionalnej, np. „Krempskimi szlakami”, młodzież przy pomocy opiekunów wydaje regionalną gazetkę szkolną *Omnibus*. Przygotowana została do druku cenna pozycja wydawnicza o historii gminy i przyległych wiosek, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji łemkowskich na tym terenie. Towarzystwo podejmuje też działania w zakresie ochrony licznych zabytków, znajdujących się na terenie gminy, a nadto zamierza nawiązać kontakty sąsiedzkie z przygraniczną ludnością słowacką.

Towarzystwo jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK i współpracuje aktywnie z redakcją *Regionu Jasielskiego*.

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ ZIEMI TARNOWIECKIEJ

38-294 Tarnowiec 251

Założone w 1996 roku, liczy 27 członków. Prezesem jest Paweł Bukowski, zam. Tarnowiec 251, tel. (0-13) 44-626-02. Lokal w Domu Ludowym w Tarnowcu.

Głównym celem Stowarzyszenia jest intergrowanie społeczności lokalnej wokół: działalności społeczno-kulturalnej, ochrony zabytków i miejsc pamięci narodowej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Tarnowiec. Rozpoczęto już prace nad rejestracją i dokumentowaniem zabytków, pomników i miejsc pamięci z terenu gminy, które zamierza się wydać w przyszłości w postaci albumu. W 1998 r. Stowarzyszenie odnowi pomnik A. Mickiewicza w Tarnowcu oraz zorganizuje konkurs wiedzy o gminie Tarnowiec przy współudziale szkół podstawowych.

Stowarzyszenie jest członkiem założycielem Federacji RTK i aktywnie współpracuje z czasopismem *Region Jasielski*.

STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW LIPINEK I OKOLICY

38-255 Lipinki 313, tel. CT-57

Założone w styczniu 1997 roku. Liczba członków 27, prezesem jest Barbara Brach, zam. Lipinki 413, tel. CT-25. Lokal udostępnia Dom Ludowy w Lipinkach.

Stowarzyszenie skupia aktyw społeczny, kulturalny i oświatowy gminy Lipinki. Szczególną troską otacza ludowe zespoły artystyczne: *Lipiniacy*, *Wójtowiacy* oraz dziecięcy zespół *Lipowy Kwiat*. Aktywnie włącza się do współorganizowania licznych lokalnych imprez kulturalnych, działa na rzecz ochrony zabytków oraz wspiera działalność miejscowych twórców ludowych.

Stowarzyszenie jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z czasopismem *Region Jasielski*.

STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW DĘBOWCA I OKOLICY

38-220 Dębowiec 66, tel. (0-13) 44-616-30

Istnieje od lutego 1997 roku, liczy 34 członków. Prezesem jest Krystyna Bielech, zam. Dębowiec 53. Lokalu własnego nie posiada.

Członkowie Stowarzyszenia współpracują aktywnie z redakcją lokalnego czasopisma parafialnego w Dębowcu pt. *Głos św. Bartłomieja*. Ambicją Stowarzyszenia jest reaktywowanie historycznej Gwardii Dębowieckiej i czyni ono w tym kierunku usilne starania, szczególnie o pozyskanie potrzebnych na ten cel środków finansowych. W tej pracy bardzo aktywnie wspiera stowarzyszenia miejscowy proboszcz, ks. Zbigniew Jan Czuchra, który jest również członkiem stowarzyszenia.

Stowarzyszenie jest członkiem założycielem Jasielskiej Federacji RTK, a mgr Jadwiga Brzozowska jest przewodniczącą Rady Programowej Federacji. Aktywnie współpracuje z czasopismem *Region Jasielski*.

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW ŻMIGRODCZYŹNY

38-230 Nowy Żmigród, ul. Mickiewicza 4, tel. CT-215

Założone w kwietniu 1997 roku, liczy 18 członków. Prezesem jest Henryk Nowak, zam. Nowy Żmigród, ul. Wenecja 11, tel. CT-117. Towarzystwo korzysta z lokalu w Gminnym Ośrodku Kultury N. Żmigród.

Podjęto już zadania w zakresie dokumentowania zabytkowych obiektów na terenie gminy. Opieka nad działającymi w gminie zespołami artystycznym oraz uczestniczenie w całokształcie działalności kulturalnej i oświatowej w gminie to główne cele realizowane przez Towarzystwo. W zamierzeniach jest zlokalizowanie w Nowy Żmigrodzie Galerii Twórczości Ludowej Regionu Jasielskiego, które to zadanie znajduje się w programie działania Jasielskiej Federacji RTK.

Towarzystwo jest członkiem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z redakcją *Regionu Jasielskiego*.

SPOŁECZNO-KULTURALNE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ TRZCINICY

38-207 Przysieki-Trzcinica 103, tel. (0-13) 44-615-80

Założone w 1997 roku, liczy 17 członków. Prezesem jest Adam Berkowicz, zam. Trzcinica 79/2, tel. d. (0-13) 44-615-45. Lokal w Domu Parafialnym udostępnia miejscowy proboszcz, ks. Stanisław Bałucki, jeden z organizatorów i członek Towarzystwa.

Dotychczasowe społeczne działania i tradycje kulturalne Trzcinicy będą przez Towarzystwo kontynuowane. Opieką objęta zostanie kapela ludowa *Trzcinicoki*, a szczególną troską otoczone zostaną zabytki. Jest podstawa by sądzić, że te i inne zadania realizowane będą z takim samym zapałem jak dotychczasowe projekty w ramach minionych obchodów 600-lecia Trzcinicy.

Towarzystwo jest członkiem Jasielskiej Federacji RTK oraz współpracuje z redakcją *Reguionu Jasielskiego*.